

PHÂN TÍCH LÝ TƯỞNG SỐNG CỦA THANH NIÊN QUA BÀI THƠ "TỪ ẤY" CỦA TỐ HỮU

1. Dàn ý phân tích lý tưởng sống của thanh niên

a. Mở bài:

- Giới thiệu những nét khái quát nhất về tác giả Tố Hữu và bài thơ "Từ ấy".
- Giới thiệu khái quát vấn đề cần nghị luận: Lý tưởng của thanh niên ngày nay thông qua bài thơ "Từ ấy".

b. Thân bài:

- Lý tưởng là gì?
- + Lý tưởng là những mục đích sống tốt đẹp, là lẽ sống, mục đích phấn đấu của mỗi người và từng ngày, từng giờ họ đang không ngừng cố gắng, nỗ lực để đạt được nó.
- + Lí tưởng luôn có vai trò, ý nghĩa to lớn đối với tất cả mọi người, trong mọi thời đại.
- Lý tưởng của thanh niên ngày nay qua bài thơ "Từ ấy":
- + Lí tưởng của thanh niên thể hiện rõ nét ở sự giác ngộ lý tưởng của người thanh niên trẻ tuổi.
- + Từ ấy chính là mốc thời gian, là giây phút hạnh phúc khi tác giả đón nhận được ánh sáng lý tưởng của Đảng, được đứng vào hàng ngũ của Đảng.
- + Hình ảnh "mặt trời chân lý" là một hình ảnh ẩn dụ, Đảng chính là mặt trời, là ánh sáng tuyệt diệu soi sáng, dẫn đường, chỉ lối cho giai cấp vô sản, cho nhân dân đến những ngày tháng tươi đẹp.
- + Giây phút ấy, với người thanh niên hiện lên bao nỗi niềm rạo rục lên niềm sung sướng, hạnh phúc đến khôn nguôi.
- + Lí tưởng ấy đầu tiên được thể hiện ở lẽ sống tốt đẹp, sống chan hòa, đoàn kết với mọi người, hòa cái tôi cá nhân vào trong cái ta chung của cả cộng đồng, dân tộc.
- + Động từ "buộc" đã thể hiện sự tự nguyện gắn bó, thắt chặt với những người xung quanh.
- + Các từ láy "trang trải", "gần gũi" đã thể hiện sự mở lòng, mở rộng trái tim, vòng tay của mình để thấu hiểu, để cảm thông, để gắn bó với mọi người.
- + Lí tưởng của người thanh niên qua bài thơ "Từ ấy" còn được thể hiện ở lối sống yêu thương đồng bào, không phân biệt giai cấp, dân tộc.
- + Sử dụng cấu trúc khẳng định "đã là" đã thể hiện ý thức tự giác và sự chắc chắn trong tác giả.
- + Sử dụng phép liệt kê "con của vạn nhà", "em của vạn kiếp phôi pha", "anh của vạn đầu em nhỏ" kết hợp với điệp từ là và các từ ngữ xưng hô "con", "em", "anh", nhà thơ đã cụ thể hóa mối quan hệ của mình với các thành viên trong gia đình.

c. Kết bài:

- Khái quát lại vấn đề nghị luận và nêu cảm nhận của bản thân.

2. Cảm nhận lý tưởng sống của thanh niên trong Từ ấy

Tố Hữu là một trong số những cây bút tiêu biểu của nền văn học Việt Nam nói chung và thơ ca cách mạng nói riêng. Suốt cả cuộc đời gắn bó với cách mạng, những trang viết của Tố Hữu luôn ánh lên những tư tưởng lớn, tình cảm và lẽ sống lớn. Bài thơ "Từ ấy" ra đời năm 1938 là một trong số những sáng tác xuất sắc nhất của ông. Bài thơ đã thể hiện rõ lý tưởng của người thanh niên ngày nay.

Như chúng ta đã biết, lý tưởng là những mục đích sống tốt đẹp, là lẽ sống, mục đích phấn đấu của mỗi người và từng ngày, từng giờ họ đang không ngừng cố gắng, nỗ lực để đạt được nó. Lý tưởng luôn có vai trò, ý nghĩa to lớn đối với tất cả mọi người, trong mọi thời đại.

"Từ ấy" ở đây chính là từ khi ánh sáng cách mạng về với nhân dân, xóa tan đi mọi sương mờ chính trị trước đó. Từ đây nhân dân hiểu được cách mạng, tìm được chỗ dựa tinh thần cho niềm tin vào công cuộc giải phóng dân tộc và được sống trong không khí hào hứng xung trận của thời đại "vì dân quên mình". Ánh sáng ấy bắt nguồn từ mặt trời chân lý, đó là Đảng, là mặt trời của giai cấp vô sản, mặt trời vĩnh cửu của nhân dân, mặt trời chói chang cái nắng hạ ấm áp và hùng hực lửa quyết chiến quyết thắng. Trong tim của người thanh niên trẻ chỉ có tràn đầy một sinh lực duy nhất đó là lý tưởng Đảng, chính lý tưởng đấy là động lực và niềm tin để anh trải lòng với cuộc đời và yêu thêm cuộc sống.

"Từ ấy" chỉ một mốc thời gian, mốc son đánh dấu sự thay đổi lớn trong cuộc đời Tố Hữu khi bắt gặp được lý tưởng sống cho chính cuộc đời mình. Đó còn là tiếng reo hò sung sướng tột bậc, niềm hạnh phúc ngập tràn khi trở thành một người cách mạng, được ánh sáng của Đảng và Bác dẫn đường. Nhà thơ đã miêu tả nó như "nắng hạ", như ánh sáng sáng rực rỡ, chói chang của mùa hè, soi tỏa vào trong chính trái tim đang sôi sục tuổi trẻ của nhà thơ. Ánh sáng đó được ẩn dụ như hình ảnh "mặt trời". Nếu như mặt trời thật đem lại ánh sáng ấm áp cho vạn vật, là nguồn sống cho muôn loài, thì "mặt trời chân lý", mặt trời của Đảng xuất hiện đã xua tan màn sương mù tối tăm, đem lại một lẽ sống mới không chỉ cho chính tác giả, còn cho cả dân tộc Việt Nam, đang chìm đắm trong đói khổ với tư tưởng tiểu tư sản. Tố Hữu đã sử dụng những động từ mạnh như "bừng, chói" để diễn tả một cách mạnh mẽ ảnh hưởng to lớn cho ánh sáng của Đảng khiến cho người cách mạng như bừng tỉnh sau những ngày tăm tối.

Không chỉ xác định được lý tưởng của mình, người thanh niên trong "Từ ấy" của Tố Hữu còn nỗ lực biến lý tưởng ấy thành hiện thực, thành nhận thức của bản thân. Lý tưởng ấy đầu tiên được thể hiện ở lẽ sống tốt đẹp, sống chan hòa, đoàn kết với mọi người, hòa cái tôi cá nhân vào trong cái ta chung của cả cộng đồng, dân tộc.

Giọng thơ như lời thiết tha tâm tình với ý tứ xô bồ, giàu lý tưởng như ngọn lửa đang thổi thúc trong tim của người thanh niên Cộng sản. Người thanh niên ấy từ nay đã hiểu hết ánh sáng cao cả mà Đảng muốn trao chuyển, anh đã coi mình là người của toàn dân, coi đồng bào là máu thịt tình thân, coi giai cấp đã không còn tồn tại trên đời, thứ duy nhất tồn tại là lý tưởng sống cao đẹp, lẽ sống lớn vì một cộng đồng dân tộc. Với một tấm lòng tràn đầy nhiệt huyết và năng lượng bùng cháy khát khao sống hết mình vì cuộc đời chung như vậy, có lẽ cái chết đối với những người thanh niên như vậy chỉ nhẹ tựa lông hồng khi hồn họ đã buộc với nhân dân, buộc với cách mạng, hy sinh cho tổ quốc đối với họ là tự hào, là lẽ sống. Lý tưởng lớn ấy đã thổi thúc những tinh thần thanh niên thời đại xung trận, đem hết tinh hoa, trí lực của mình vào công cuộc giải phóng đất nước và là niềm tự hào mãi mãi cho thế hệ sau.

Lý tưởng sống của người thanh niên thật cao cả, lớn lao, là lý tưởng muôn đời không phai và đây chính là sức mạnh vô cùng nòng cốt trong cuộc chiến ác liệt giữa ta và địch. Có những thanh niên giàu lý tưởng như vậy, lý tưởng của toàn dân tộc ta mới rực sáng như ánh mặt trời, đẩy tan mọi bóng tối của quân xâm lược.

3. Bình giảng lý tưởng sống của thanh niên qua Từ ấy

Tố Hữu là một nhà thơ lớn của nền thơ ca hiện đại Việt Nam. Sự nghiệp thơ ca của Tố Hữu luôn gắn liền với sự nghiệp cách mạng và phản ánh chân thật những chặng đường cách mạng Việt Nam. Bài thơ *Từ ấy* rút từ tập thơ cùng tên của tác giả ghi nhận những kỉ niệm đáng nhớ với những cảm xúc, suy tư, sâu sắc của nhà thơ khi được đứng trong hàng ngũ của Đảng. Niềm vui, niềm cảm xúc chân thành của Tố Hữu gọi cho người đọc cùng phần đấu vì một lý tưởng đẹp.

Từ ấy đánh dấu thời điểm quan trọng trong cuộc đời Tố Hữu. Là một thanh niên. Tố Hữu đã có sự gặp gỡ may mắn và đẹp đẽ với lý tưởng cách mạng. Với Tố Hữu phút giây ấy, ánh sáng cách mạng bùng cháy mãi và ngày một sáng rực hơn. Nó là tia nắng hạ, là mặt trời chân lí chói qua tim. Hình ảnh "Mặt trời chân lí chói qua tim" là một ẩn dụ tượng trưng cho lý tưởng cộng sản. Nhà thơ ví lý tưởng cộng sản là mặt trời chân lí - nguồn ánh sáng vĩ đại làm bừng sáng cả trí tuệ và trái tim nhà thơ.

Trước khi được giác ngộ lý tưởng, Tố Hữu là một thanh niên tiểu tư sản. Lý tưởng cộng sản không chỉ giúp nhà thơ có được lẽ sống mới mà còn giúp nhà thơ vượt qua tình cảm ích kỷ, hẹp hòi của giai cấp tiểu tư sản để có được tình hữu ái giai cấp với quần chúng lao khổ. Hơn thế, đó còn là tình thân yêu ruột thịt. Những điệp từ "là" cùng với từ "con" "em", "anh" và số từ ước lệ "vạn" (chỉ số lượng hết sức đông đảo) nhấn mạnh, khẳng định một tình cảm gia đình thật đầm ấm, thân thiết, cho thấy nhà thơ đã cảm nhận sâu sắc bản thân mình là một thành viên của đại gia đình quần chúng lao khổ. Tấm lòng đồng cảm, xót thương của nhà thơ còn biểu hiện thật xúc động, chân thành khi nói tới những "kiếp phôi pha" (những người đau khổ bất hạnh, những người lao động vất vả, thường xuyên dãi dầu mưa nắng để kiếm sống) những em nhỏ "không áo cơm cù bắt, cù bớ" (những em bé không nơi nương tựa phải lang thang vất vưởng, nay đây mai đó). Qua những lời thơ ấy, người đọc thấy được lòng căm hận của nhà thơ trước bao bất công, ngang trái của cuộc đời cũ. Chính vì những kiếp phôi pha, những em nhỏ cù bắt cù bớ ấy mà người thanh niên Tố Hữu hăng say hoạt động cách mạng, và họ cũng trở thành đối tượng sáng tác chủ yếu của nhà thơ (cô gái giang hồ trong *Tiếng hát sông Hương*; chú bé đi ở trong *Đi đi em*; ông lão khốn khổ trong *Lão đầy tớ*; em bé bán bánh trong *Một tiếng rao đêm*,...).

Đến đây có thể thấy, về quan điểm nhận thức và sáng tác, bài thơ là tuyên ngôn cho tập *Từ ấy* nói riêng và cho toàn bộ tác phẩm của Tố Hữu nói chung. Cần nói rõ: đó là quan điểm của giai cấp vô sản với nội dung quan trọng là nhận thức sâu sắc về mối quan hệ giữa cá nhân với quần chúng lao khổ, với nhân loại cần lao.

Sự chuyển biến sâu sắc đó, như một sức mạnh kỳ diệu, nó được bắt nguồn từ chính con người tác giả khi được Đảng soi đường, chỉ lối. Khiến cho tâm hồn của người chiến sĩ trẻ như rộn ràng, tràn đầy sức sống. Nhà thơ đã so sánh nó như "một vườn hoa lá" với đủ sắc hương của đất trời, cả sự sống đang sinh sôi, nảy nở, nhảy múa hát ca, rộn ràng tiếng chim hót. Dường như sau những ngày tăm tối, không được nhìn thấy ánh sáng mặt trời, không được nhìn thấy tương lai, cùng với khi huyết của tuổi trẻ mong muốn được thay đổi, được cống hiến cho đất nước đánh đuổi giặc ngoại xâm thì giờ đây khi có "mặt trời chân lí" của Đảng dẫn dắt làm cho tâm hồn nhà thơ trẻ lại, sự sôi ý chí đấu tranh, khơi dậy sức sống và cảm hứng sáng tạo mới cho tác giả.

Bài thơ là tiếng lòng, tiếng reo mừng sung sướng của không chỉ tác giả mà đại diện cho thế hệ trẻ của đất nước lúc bấy giờ khi tìm thấy lý tưởng của Đảng. Là sự nhận thức mới, cách nghĩ mới, đem tuổi trẻ cống hiến cho đời và cho tổ quốc.